

ION CREANGĂ

***Povești,
Amintiri,
Povestiri***

Tabel cronologic Al. Piru

Editura MondoRO
București, 2018

ugilit, adj. – ofilit, umilit, rugător.

uncrop, s.n. – apă fierbinte, clocotită; petrecerea care se face luni după nuntă, la țară.

ușernic, adj. și s.m. – care bate drumurile, care umblă din casă în casă.

V

vasilisc, s.m. – animal din basme care ucide cu privirea.

vargă, s.f., în expr. *a duce cuiva vergile* – a fi îngrijorat cu privire la cineva, a avea frică să nu i se întâmple ceva rău.

vărzare, s.f. – plăcintă umplută cu varză, ceapă, mărar ș.a.

vătală, s.f. – cadru de formă dreptunghiulară, pe care se sprijină spata (la războiul de țesut).

vătăman, s.m. – pe vremuri, ajutor de primar la țară, care se ocupa în special de încasarea dărilor.

vidmă, s.f. – vrăjitoare, ființă primejdioasă.

vindereu, s.m. – o specie de șoim mic.

vârșă, s.f. – coș de nulele pentru prins pește.

volintir, s.m. – voluntar, îndeosebi voluntar din armata lui Ipsilante (1821); (în sens peiorativ) jefuitor, tâlhar.

vornic, s.m. – slujbașul care în trecut împlinea dările prin sate, echivalent cu perceptorul și primarul de mai târziu.

Z

zamparagiu, s.m. – om desfrânat.

zăgneată, s.f. – foc iute, făcut cu crengi uscate sau cu surcele.

zăhăi, vb. – a necăji, a săcăi.

zăhăit, adj. – aruncat, părăsit, uitat.

zălud, adj. – într-o ureche, smintit, nebun.

zămori, vb. (refl.) – a-și astâmpăra foamea cu nimica toată.

zăpsi, vb. – a pune mâna (pe cineva) când săvârșește un furt etc.

zărghit, adj. – smintit.

zăticeală, s.f. – stinghereală, supărare.

zbânțuit, adj. și s.m. – (copil) zburdalnic, nebunatic.

zborșit, adj. – zbârlit, supărat, mânios.

zghihui, vb. – a scutura cu putere, a zgâlțâi.

zgâtie, s.f. – fată sprintenă și isteasă, diavoliță.

zmârdoare, s.f. – ființă murdară, spurcată.

zodier, s.m. – ghicitor al soartei omului după zodia în care s-a născut acesta.

zorcăi, vb. – a spăla prost.

CUPRINS

POVEȘTI

Prefață la poveștile mele / 5

Fragment de biografie / 7

Soacra cu trei nurori / 9

Capra cu trei iezi / 15

Punguța cu doi bani / 23

Dănilă Prepeleac / 27

Povestea porcului / 38

Povestea lui Stan Pățitul / 51

Povestea lui Harap-Alb / 69

Fata babei și fata moșneagului / 111

Ivan Turbincă / 117

Făt-Frumos – Fiul Iepe / 130

AMINTIRI DIN COPILĂRIE / 141

POVESTIRI

Poveste / 202

Moș Nichifor Coțcariul / 205

Povestea unui om leneș / 220

Moș Ion Roată / 222

Popa Duhu / 226

Cinci pâini / 231

Ioan Roată și Vodă Cuza / 235

Ursul păcălit de vulpe / 240

Inul și cămeșa / 242

Acum și barosul / 244

Postfață / 247

Tabel cronologic / 259

Aprecieri critice / 265

Glosar / 271

FRAGMENT DE BIOGRAFIE¹

«Sânt născut la 1 Martie 1837 în satul Humulești, județul Neamțului, plasa de sus, din părinți români: Ștefan a lui Petrea Ciubotariu din Humulești și soția sa Smaranda, născută David Creangă, din satul Pipirig, județul Neamțului.

Întâi și-ntâi am început a învăța cruce-ajută, după moda veche, la școala din Humulești, o chilie făcută cu cheltuiala sătenilor, prin îndemnul și osârdia părintelui Ioan Humulescu, care avea o mână de învățătură, un car de minte și multă bunătate de inimă, Dumnezeu să-l ierte! Poate să fi fost de vre-o unsprezece ani, când am început a învăța. Știu că eram atunci un băiet sfrijit, prizărit și fri-cos și de umbra mea.

Dascălul nostru era un holtei frumos, zdravăn și voinic și-l chie-ma Vasile a Vasilcăi. El eră și dascălul bisericei din sat. Un soro-covăț nemțesc plăteă tata pe lună dascălului ca să mă învețe. Și pe atunci îmi ziceau în sat la școală: Ionică a lui Ștefan a Petrei.

Peste vr-un an, vornicul, prinzând la oaste cu arcanul pe bădița Vasile, dascălul nostru, școala a rămas pustie, iară noi școlarii, cari eram peste patruzeci la număr, ne-am împrăștiat pe la casele noastre. După vr'un an iarăși s-a deschis școala. Dar dascălul Iordache fiind cam chilaciu, a început a ne rădica de urechi la fârta (ø), dea-supra ușei și a ne prea îndesi la spinare cu Sfântul Neculai, un bi-ciu de curele făcut și dăruit școalei de moș Fotea, jococariul satu-lui. Și așa, de unde până atunci mă duceam cu drag la școală, am început a umblă huciu-marginea; o zi mă duceam, două nu, dar tot deprinsesem a ceti oleacă.

1. Apărut mai întâi în ed. Morțun și anume la începutul biografiei lui Creangă, scrisă de dl Gr. I. Alexandrescu.

Tata nu ştia carte de felii şi nici mult haz nu făcea de dânsa. El cam ades îmi zicea: «Logofete brânză-n cuiu lapte acru-n călămări, cam prea te codeşti la treabă: mă tem că de atâta cărturărie n-a avea cine să ne tragă ciubotele». Dar mama luând sama cum învăţam eu, ajunsese a cetii la ceaslov mai bine decât mine; şi se bucura grozav, când vedeă, că mă trag la carte. Din partea tatei, puteam să rămân cum eră mai bine: «Nică a lui Ştefan a Petrei», om de treabă şi gospodariu în sat la Humuleşti. Mama însă era în stare să toarcă-n furcă şi să învăţ mai departe. Dar ce să mai învăţ în Humuleşti? căci în biserică ceteam şi cântam pe dinafară toate troparele ca şi dascălul Iordache.

Într-o zi, așa prin căşlegile Crăciunului, aproape de cârnileagă, viind bunicu-meu David Creangă din Pipirig pe la noi, m-a luat şi m-a dus la munte, în şcoala lui Alecu Baluş din satul Broşteni, judeţul Suceava, şi m-a aşezat în gazdă cu toată cheltuiala lui, la una Irinuca, care aveă două capre pline de râne. De aice urmam la şcoală; şi ori s-a prins cartea de mine ori nu, dar râia căprească ştiu că s-a prins.

Aproape de Florii, profesorul Nanu mi-a dat drumul acasă, şi de la Broşteni am venit cu nişte plutaşi, pe Bistriţa la Borca; de la Borca, cu o rudă a mea, pe Plaiul-Bătrân în Pipirig şi din Pipirig la Humuleşti. Şi când m-au văzut tata şi mama tuns chilug şi plin de râne, bucuria lor n-a fost proastă. Ce să facă? Au început a mă scălda ba cu leşie de ciocălăi, ba cu usuc de lână, ba a mă unge cu dohot şi într-o săptămână m-au izbăvit de podoabă. Dar şi eu le-am tras în ziua de Paşti un «Îngerul a strigat» la biserică, de-au rămas toate babele din sat cu gura căscată la mine, iar fetele numa-şi dau ghiont una alteea, văzând ce poate acum Nică a lui Ştefan a Petrei! Dascălul Iordache rămăsese acum pe jos; eră a cincea roată la car. Biata mamă crezând că am să es un al doilea Cucuzel, s-a pus cu rugămintă pe lângă tata şi m-a dat să învăţ psaltichie la un psalt de la biserica Adormirea din Târgul Neamţului peste baltă la vreo două zvârlituri de piatră departe de satul nostru. Trei husăşi plătea acum tata pe lună pentru mine. O iarnă am învăţat şi la această şcoală, căci iarna ce mai puteam învăţa; iar vara nu făceam purici mulţi pe la şcoală; trebuia s-ajut acasă: la tors, la pieptănuşi, la nevedit, la făcut ţevi cu sucala şi la tors cu roata. Câte trei patru oci de canură torceam pe zi; mă întreceam cu fetele cele mari din tors şi ele din răutate mă porecleau «Ion Torcălău»¹.

1. Această biografie, scrisă de însuşi Ion Creangă, s-a găsit între hârtiile lui. După cât se vede ea este o prescurtare a *Amintirilor din copilărie*.

SOACRA CU TREI NURORI

(Poveste)

Era odată o babă, care avea trei feciori nalţi ca nişte brazi şi tari de virtute, dar slabi de minte.

O răzeşie destul de mare, casa bătrânească cu toată pojijia ei, o vie cu livadă frumoasă, vite şi multe păseri alcătuiau gospodăria babei. Pe lângă acestea mai avea strânse şi părăluţe albe pentru zile negre; căci lega paraua cu zece noduri şi tremura după ban.

Pentru a nu răzleţi feciorii de pe lângă sine, mai dură încă două case alăturate, una la dreapta şi alta de-a stânga celei bătrâneşti. Dar tot atunci luă hotărâre nestrămutată a ţine feciorii şi viitoarele nurori pe lângă sine – în casa bătrânească – şi a nu orândui nimic pentru împărţea până aproape de moartea sa. Aşa făcu; şi-i radea inima babei de bucurie când gândea numai cât de fericită are să fie, ajutată de feciori şi mângăiată de viitoarele nurori. Ba de multe ori zicea în sine: «Voiu privighea nurorele, le-oiu pune la lucru, le-oiu struni şi nu le-oiu lasa nici pas a ieşi din casă, în lipsa feciorilor mei. Soacră-mea – fie-i ţărâna uşoară! – așa a făcut cu mine. Şi barbatu-meu – Dumnezeu să mi-l ierte! – nu s-a putut plânge că l-am înşelat, sau i-am risipit casa; ...deşi câteodată erau bănuieli... şi mă probozea... dar acum s-au trecut toate!»

Trustrei feciorii babei umblau în cărăuşie şi câştigau mulţi bani. Celui mai mare îi veni vremea de însurat, şi baba, simţind asta, umbla valvârtej să-i găsească mireasă; şi în cinci-şese sate, abië-abië putu nimeri una după placul ei: nu prea tânără, naltă şi uscăţivă, însă robace şi supusă. Feciorul nu ieşi din hotărârea maică-sa, nunta se făcu, şi baba îşi luă cămeşa de soacră, ba încă netăiată la gură, care însemnează că soacra nu trebuie să fie cu gura mare şi să tot cârtească de toate cele.

După ce s-a sfârşit nunta, feciorii s-au dus în treaba lor, iar nora rămase cu soacra. Chiar în acea zi, cătră sară, baba începu să puie la cale viaţa nurori-sa. Pentru babă, sita nouă nu mai avea loc în cuiu. «De ce mi-am făcut cleşte? ca să nu mă ard», zicea ea. Apoi

se suie iute în pod și scoboară de acolo un știubeiu cu pene rămase tocmai de la răposata soacră-sa, niște chite de cânepă și vreo două dimerlii de pasat.

Iată ce am gândit eu, noro, că poți lucra noaptele. Piua-i în că-soaia de alături, fusele în oboroc sub pat, iar furca după horn. Când te-i sătura de strujit pene, vei pisa malaiu; și când a veni barbatu-tău de la drum, vom face plachie cu costițe de porc, de cele afumate, din pod, și, Doamne, bine vom mânca! Acum deodată, până te-i mai odihni, iê furca în brâu, și până mâni dimineată să gătești fuioarele aceste de tors, penele de strujit și malaiul de pisat. Eu mă las puțin, că mi-a trecut ciolan prin ciolan cu nunta voastră. Dar tu să știi că eu dorm iepurește; și, pe lângă iști doi ochi, mai am unul la ceafă, care șede purure deschis și cu care văd, și noaptea și ziua, tot ce se face prin casă. Ai înțeles ce ți-am spus?

– Da, mămuică. Numai ceva de mâncare...

– De mâncare? O ceapă, un usturoiu ș-o bucată de mămăligă rece din poliță sunt destul pentru o nevestă tânără ca tine... Lapte, brânză, unt și ouă de-am pute scripui să ducem în târg ca să facem ceva parale; căci casa s-a mai îngreuiat cu un mâncău și eu nu vreau să-mi pierd comăndul.

Apoi, când înseră, baba se culcă pe pat, cu fața la părete, ca să n-o supere lumina de la opaiț, mai dând a înțelege nurori-sa că are s-o privigheze; dar somnul o cuprinse îndată, și habar n-avea de ce face noră-sa. Pe când soacra horăia, dormind dusă, blajina noră migăia prin casă; acuș la strujit pene, acuș îmbala tortul, acuș pisa malaiul și-l vântura de buc. Și dacă *Enachi* se punca pe gene-i, ea îndată lua apa rece și-și spala fața, ca nu cumva s-o vadă neadormita soacră și să-i bănuiască. Așa să munci biata noră până după miezul nopții; dar, despre ziuă, somnul o doborî, și adormi și ea între pene, caiere, fusele cu tort și bercul de malaiu. Baba, care se culcase o dată cu găinile, se sculă cu noaptea-n cap și începu a trânti ș-a plesni prin casă, încât biata noră, care de-abie ațipise, de voie, de nevoie, trebui să se scoale, să sărute mâna soacrei și să-i arăte ce-a lucrat. Încet-încet, nora s-a dat la brazdă, și baba era mulțumită cu alegerea ce-a făcut. Peste câteva zile, căraușii sosesc, și tânăra nevestă, văzându-și bărbățul, mai uită din cele necazuri!

Nu trece mult, și baba pune la cale și pe feciorul cel mijlociu, și-și iê un suflet de noră întocmai după chipul și asemănarea celei dintâi, cu deosebire numai că aceasta era mai în vârstă și ceva în-crucișată, dar foc de harnică.

După nuntă, feciorii se duc iarăși în căraușie și nurorile rămân iar cu soacra acasă. După obicei, ea le dă de lucru cu măsură și, cum înserează, se culcă, spuind nurorilor să fie harnice și dându-le de grijă ca nu cumva să adoarmă, că le vede ochiul cel neadormit.

Nora cea mai mare tălmăci apoi celeilalte despre ochiul soacră-sa cel atotevăzător, și așa, una pe alta se îndemnau la treabă, și lucrul ieșea gârlă din mâinile lor. Iară soacra huzurea de bine.

Dar binele, câteodată, așteaptă și rău. Nu trece tocmai mult, și vine vremea de însurat și feciorului celui mic. Baba însă voia cu orice chip să aibă o troiță nedespărțită de nurori... de aceea și chitise una de mai înainte. Dar nu-i totdeauna cum se chitește, ce-i și cum se nimerește. Într-o bună dimineată, feciorul mamei îi și aduce o noră pe cuptor. Baba se scarmână de cap, dă la deal, dă la vale, dar n-are ce face, și, de voie, de nevoie, nunta s-a făcut, și pace bună!

După nuntă, barbații din nou se duc la treaba lor și nurorile rămân iar cu soacra acasă. Baba iarăși le dă de lucru cu măsură și, cum vine sara, se culcă după obicei. Cele două nurori, văzând pe cea mai tânără codindu-se la treabă, îi zic:

– Da' nu te tot codi, că mămuca ne vede.

– Cum? Eu o văd că doarme. Ce fel de treabă e aceasta? noi să lucrăm, și ea să doarmă?!

– Nu căuta că horăiește, zise cea mijlocie, mămuca are la ceafă un ochiu neadormit, cu care vede tot ce facem, ș-apoi tu nu știi cine-i mămuca, n-ai mâncat niciodată moarea ei.

– La ceafă?... vede toate? n-am mâncat moarea ei?... Bine că mi-am adus aminte... Dar ce mâncăm noi, fetelor hăi?

– Ia, răbdări prăjite, dragă cumnățică... Iar dacă ești flămândă, iê și tu o bucată de mămăligă din colțar și cu niște ceapă și mănâncă.

– Ceapă cu mămăligă? d-apoi neam de neamul meu n-a mâncat așa bucate! Da' slănină nu-i în pod? unt nu-i? ouă nu sunt?

– Ba sunt de toate, ziseră cele două, dar sunt a mămuicăi.

– Eu cred că tot ce-i a mămuicăi e ș-al nostru, și ce-i al nostru e ș-al ei. Fetelor hăi! S-a trecut de șagă. Voi lucrați, că eu mă duc să pregătesc ceva de-a mâncării; știi, colê, ceva mai omenește; ș-acuș vă chem și pe voi.

– Doamne, ce vorbă ți-a ieșit din gură! ziseră cele două. Vrei să ne-aprindem paie în cap? să ne zvârlă baba pe drum?

– Las' dacă v-a durê capul! Când v-a întreba pe voi, să dați vina pe mine și să lăsați să vorbesc eu pentru toate.

– Apoi dar... dă!... fă cum știi; numai să nu ne bagi și pe noi în belea.

– Hai, fetelor, tăceți, gura vă meargă; că nu-i bună pacea, și mi-e dragă gâlceava. Și iese cântând:

*Vai, săracu omul prost,
Bun odor la cas-a fost!*

Nu trece nici un ceas la mijloc, ș-un cuptor de plăcinte, câțiva pui pârpalți în frigare și prăjiți în unt, o străchinoale de brânză cu smântână și mămăliguța erau gata. Apoi iute cheamă și pe celelalte două în bordeiu, și se pun la masă cu toatele.

– Hai, fetelor, mâncați bine și Domnul lăudați, că eu mă răpăd în cramă s-aduc un cofăel de vin, ca să meargă plăcintele aceste mai bine pe gât.

După ce-au mâncat ș-au băut bine, le-au venit a cânta, ca rusul din gura gârliciului:

*Soacră, soacră, poamă acră,
De te-ai coace cât te-ai coace,
Dulce tot nu te-i mai face;
De te-ai coace toată toamna,
Ești mai acră decât coarna;
De te-ai coace-un an ș-o vară,
Tot ești acră și amară;
Ieși afară ca o pară:
Întri-n casă ca o coasă;
Șezi în unghiu ca un junghiu.*

Ș-au mâncat, ș-au băut, ș-au cântat până au adormit cu toatele pe loc.

Când se scoală baba în zori de ziua, ia nurori dacă ai de unde. Iese afară spărietă, dă încolo, dă pe dincolo, și când intră în bordeiu, ce să vadă? bieteile nurori jăleau pe soacră-sa... Pene împrăstiate pe jos, fărături, blide aruncate în toate părțile, cofăelul de vin răsturnat, ticăloșie mare!...

– Da' ce-i acolo? strigă baba înspăimântată.

Nurorile atunci sar arse în picioare; și cele mari încep a tremura de frică, cum e varga, și lasă capul în jos de rușine. Iar cea cu pricina răspunde:

– Da' bine, mămuică, nu știi c-au venit tătuca și cu mămuca, și le-am făcut de mâncare, și le-am scos un cofăel de vin, și de aceea ne-am chefăluit și noi oleacă. Iaca, chiar mai dineoarea s-au dus.

– Și m-au văzut cuscii cum dormeam?

– D-apoi cum să nu te vădă, mămuică?!

– Și-apoi de ce nu m-ați sculat? Mânca-v-ar ciurma să vă mă-nânce!

– D-apoi dă, mămuică, fetele aceste au spus că d-ta vezi tot; și de aceea am gândit că ești mânioasă pe tătuca și pe mămuca, de nu te scoli. Și ei erau așa de mahniiți, de mai nu le-a ticnit mâncarea.

– Ei, lasă, ticăloaselor, că vă voi dobzâla eu de acum înainte!

Și de atunci nurorile n-au mai avut zi bună în casă cu baba. Când își aducea ea aminte de puicele cele nadolence și boghete, de vinișorul din cramă, de risipa ce s-a făcut cu munca ei, și c-au văzut-o cuscii dormind așa lăfăiată, cum era, crăpa de ciudă și rodea în nurori, cum roade cariul în lemn.

Se lehametisiseră până și cele două de gura cea rea a babei; și cea mai tânără găsi acum prilej să-i facă pe obraz și să orânduiască totodată și moștenirea babei prin o diată nemaipomenită până atunci, și iată cum:

– Cumnatelor, zise ea într-o zi, când se aflau singure în vie. Nu putem trăi în casa aceasta de n-om face toate chipurile să scăpăm de hârca de babă.

– Ei, cum?

– Să faceți cum v-oiu învăța eu, și habar să n-aveți.

– Ce să facem? întrebă cea mai mare.

– Ia, să dăm busta în casă la babă, și tu s-o iei de cânepa dracului și s-o trăsnești cu capul de perețele cel despre răsărit cât îi puti; tot așa să faci și tu cu capul babei, de perețele cel despre apus, ș-a-poți ce i-oiu mai face și eu veți vedea voi.

– D-apoi când or veni ai noștri?

– Atunci, voi să vă faceți moarte-n păpușoi, să nu spuneți nici laie, nici bălaie. Oiu vorbi eu și cu dâșii, și las' dacă va fi ceva!...

Se înduplecară și cele două, intrară cu toatele în casă, luară pe babă de păr ș-o izbiră cu capul de pereți până i-l dogiră. Apoi cea mai tânără, fiind mai sugubată decât cele două, trăneste baba în mijlocul casei ș-o frământă cu picioarele, ș-o ghigosește ca pe dânsa; apoi îi scoate limba afară, i-o străpunge cu acul și i-o presură cu sare și cu piperi, așa că limba îndată se umflă, și biata soacră nu mai putu zice nici căre! și, slabă și stâlciată cum era, căzu la pat bolnavă de moarte. Apoi, nurorile, după sfătuirea celei cu pricina, așezară baba într-un așternut curat, ca să-și mai aducă aminte de când era mireasă; și după aceasta începură a scoate din lada babei valuri de pânză, a-și da ghiont una altuia și a vorbi despre stărlici, toiag,

năsălie, poduri, paraua din mâna mortului, despre găinele ori oaia de dat peste groapă, despre strigoi și câte alte năzdrăvăni înfiorătoare, încât numai aceste erau de ajuns, ba și de întrecut s-o vâre în groapă pe biata babă.

Iaca fericirea visată de mai înainte cum s-a împlinit!

Pe când se petreceau aceste, iaca s-aud scârțind niște care: bărbații veneau. Nevestele lor le ies întru întâmpinare și, după sfătuirea celei mai tinere, de la poartă s-aruncă în gâtul barbaților și încep a-i lua cu vorba și a-i dizmerda care de care mai măgulitor.

– Da' ce face mămuca? întrebare cu toții deodată când dejugau boii.

– Mămuca, le luă cea mai tânără vorba din gură, mămuca nu face bine ce face; are de gând să ne lese sănătate, sărmana!

– Cum? ziseră bărbații înspăimântați, scăpând resteele din mână.

– Cum? Ia, sunt vreo cinci-șese zile de când a fost să ducă vițeii la suhat, și un vânt rău pesemne a dat peste dânsa, sărmana!... ie-lele i-au luat gura și picioarele.

Fiii se răped atunci cu toții în casă la patul mâne-sa; dar biata babă era umflată cât o bute și nici putea blești macar din gură; simțirea însă nu și-o perduse de tot. Și, văzându-i, își mișcă puțin mâna și arată la nora cea mare și la perețele despre răsărit, apoi arată pe cea mijlocie și perețele despre apus; pe urmă cea mai tânără și jos în mijlocul casei; după aceea de-abie putu aduce puțin mâna spre gură și îndată căzu într-un leșin grozav.

Toți plângeau și nu se puteau dumeri despre semnele ce face mama lor. Atunci nora cea tânără zise, prefăcându-se că plânge și ea:

– Da' nu înțelegeți ce vrea mămuca?

– Nu, ziseră ei.

– Biata mămuca lasă cu limbă de moarte: că fratele cel mare să ieie locul și casa cea despre răsărit; cel mijlociu, cea despre apus; iară noi, ca mezini ce suntem, să rămânem aici, în casa bătrânească.

– Că bine mai zici tu, nevastă, răspunse barbatu-său.

Atunci ceilalți nemaiaivând încotro șovăi, diata rămase bună făcută.

Baba muri chiar în acea zi, și nurorile, despletite, o boceau de vuia satul. Apoi, peste două zile, o îngropară cu cinste mare, și toate femeile din sat și de prin meleagurile vecine vorbeau despre soacra cu trei nurori și ziceau: "Ferice de dânsa c-a murit, că știu că are cine-o boci!"

(Convorbiri literare, 1 octombrie 1875)

CAPRA CU TREI IEZI

(Poveste)

Era odată o capră care avea trei iezi. Iedul cel mare și cu cel mijlociu dau prin băț de obraznici ce erau; iară cel mic era harnic și cuminte. Vorba ceea: "Sunt cinci degete la o mână și nu samănă toate unul cu altul".

Într-o zi, capra cheamă iezi de pe-afară și le zice:

– Dragii mamei copilași! Eu mă duc în pădure ca să mai aduc ceva de-a mâncării. Dar voi încuieți ușa după mine, ascultați unul de altul, și să nu cumva să deschideți până ce nu-ți auzi glasul meu. Când voi veni eu, am să vă dau de știre, ca să mă cunoașteți, și am să vă spun așa:

*Trei iezi cucuieți,
Ușa mamei descuieți!
Că mama v-aduce vouă:
Frunze-n buze,
Lapte-n fițe,
Drob de sare
În spinare,
Mălăieș
În călcăieș,
Smoc de flori
Pe subsuori.*

– Auzit-ați ce-am spus eu?

– Da, mămuca, ziseră iezi.

– Pot să am nădejde în voi?

– Să n-ai nici o grijă, mămuca, apucară cu gura înainte cei mai mari. Noi suntem odată băieți, și ce-am vorbit odată vorbit rămâne.

– Dacă-i așa, apoi veniți să vă săruțe mama! Dumnezeu să vă apere de cele rele, și mai rămâneți cu bine!